

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До 45-річчя заснування
кафедри української мови РДГУ

Актуальні проблеми сучасної філології

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XVI

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2008

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Ювілейний збірник, присвячений 45-річчю заснування кафедри української мови РДГУ, містить статті з актуальних проблем мовознавства, граматики, словотвору, лексикології, термінознавства, лінгвістики тексту, мовної освіти.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванок Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.** кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 29 травня 2008 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008.

українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / За ред. А.П. Грищенка. – Рівне: РДГУ, 2004. – 526 с.

Русанівський В.М.(співголова), Тараненко О.О. (співголова), Зяблюк М.П. та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во „Укр. енцикл.” ім. М.П. Бажана, 2004. – 824 с.

4. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.:

РЕЗЮМЕ

В статті аналізуються семантичні особливості індивідуально-авторських лексических новообразований сучасних поетів Ровенщини, визначаються мотиви окказіональної номінації, аргументується необхідність наявності у адресата фонових знань для адекватного задуму автора розуміння окказіональної одиниці.

УДК 81'367.622:82–1

Наталія ГАВРИЛЮК

ЛЕКСИКОГРАФІЧНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО- АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ (на матеріалі інновацій неокласиків)

У статті аналізуються складні випадки лексикографічного опису окказіональних слів, обґрунтовується необхідність створення словника індивідуально-авторських новотворів кийських неокласиків.

Ключові слова: словник індивідуально-авторських новотворів, лексикографічний критерій, словникова стаття.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. в українському мовознавстві характеризується посиленою увагою науковців до нових слів, зокрема й окказіональних (Г. Вокальчук, О. Жижома, Ж. Колоїз, А. Нелюба, О. Стишов та ін.). Дослідники аналізують їх у різних аспектах: словотвірному, лексико-семантичному, функціонально-стилістичному. У результаті плідної роботи зібрано багатий фактичний матеріал, який потребує систематизації у спеціальних словниках.

Питання про створення словників індивідуально-авторських новотворів порушувалося віддавна і неодноразово. Ще В. Лопатін писав: „А яким цікавим завданням є підготовка та видання спеціального словника окказіональних слів окремого письменника, чий твори багаті такими словами... Він став би незамінним джерелом для вивчення творчої лабораторії цього письменника, його поезики, його мовленнєвого новаторства, його роботи над художнім образом” [10: 147]. Цю думку продовжує Л. Пустовіт, яка вважає, що „оптимальним способом опису нової лексики, зокрема, індивідуально-авторських новотворів, якими буквально насичена українська поезія ХХ століття, є створення спеціальних словників нових слів” [12: 2].

Першою спробою укладання таких лексикографічних праць в українському мовознавстві є, очевидно, словник неологізмів П. Тичини, створений Г. Колесником [4]. Проте активізувалась робота у цьому

напрямку лише протягом останнього десятиліття, коли з'явилися словники авторських новотворів у вигляді додатків до дисертаційних досліджень, напр., В. Герман (1999), Г. Сютя (1995), Т. Юрченко (2003), О. Жижома (2003), а також окремі лексикографічні видання – „Тлумачно-словотвірний словник окказіоналізмів” Жанни Колоїз [6], „Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття” Галини Вокальчук [1], „Лексико-словотвірні інновації: Словник” Анатолія і Сергія Нелюби [11].

В україністиці така галузь мовознавства як неографія перебуває на стадії становлення, тому залишається багато невирішених питань, напр., про єдині принципи укладання словників новотворів окремих авторів, „шляхи упізнання нових слів” [7: 30] тощо. Завданням пропонованої статті є аналіз складних випадків лексикографічного опису індивідуально-авторських новотворів, виявлених у поезії неокласиків, що в подальшому допоможе розв'язати деякі з проблем цієї галузі мовознавства.

Одним із критеріїв виділення індивідуально-авторських новотворів є лексикографічний, згідно з яким до авторських слів зараховуються ті, які не зафіксовані у лексикографічних виданнях. Цей критерій опирається на одну з головних ознак окказіонального слова – нерегулярність, разовість уживання [2: 36]. Посилаючись на таких дослідників нових слів як

Н. Касьяненко, Н. Котелова, О. Сенько, – Г. Вокальчук зауважує, що цей критерій навряд чи можна вважати надійним, оскільки до розряду оказіональних слів у цьому випадку потрапляють і власне неологізми, і випадково пропущені у словниках слова, і слова, що свідомо ігноруються укладачами загальних словників через певні причини [2: 36].

Проте недооцінювати лексикографічний критерій теж не можна, інакше до індивідуально-авторських новотворів зараховуються слова, які функціонували у мові в певний період її розвитку, хоча, можливо, й знаходились у периферійній зоні лексичного складу, а з часом – узагалі вийшли з ужитку. Так, наприклад, аналізуючи неологічну лексику неокласиків, А. Калетнік зауважує, що дослідникам ще не пощастило відшукати в українській мові слово *проростень*, яке слугує назвою першої збірки поезій М. Драй-Хмари, і припускає, що воно є індивідуально-авторським новотвором [5: 116]. Однак проведений нами лексикографічний аналіз вияв це слово у „Правописному словнику” Г. Голоскевича, перше видання якого здійснене у 1919 р., а збірка „Проростень” опублікована у 1926 р. Тому, мабуть, не варто розглядати його як індивідуально-авторський новотвір.

У процесі відбору індивідуально-авторських новотворів, дослідники здебільшого звіряють їх зі „Словником української мови” в 11-ти томах та Грінченковим словником. На початкових етапах роботи нами теж було опрацьовано ці лексикографічні джерела. Значна частина відібраного фактичного матеріалу була включена до „Короткого словника авторських неологізмів в українській поезії ХХ ст.”, укладеного Г. Вокальчук [1]. Проте повнішу картину лексичного складу мови у період, коли творили неокласики, дають словники, видані раніше або у той самий часовий проміжок. У результаті додаткової звірки з реєстру новотворів було виключено понад 20 одиниць, значення яких у контексті суттєво не відрізнялося від значення у лексикографічних джерелах. Наводимо приклади цих слів: *гробацтво* /у словнику – *гробацтво*/ (БН); *будитель*, *горливість*, *отроча*, *золотоустий*, *мужський* (ІЕС); *ненажер*, *проростень*, *елегантський*, *незбагнений*, *тягаровий*, *харпацький* (ГПС). Найбільшу

кількість вилучених слів було виявлено у першому томі „Словника української мови” Д. Яворницького: *викидок* (*викидьки*), *горожанство*, *грабівник*, *дожинки*, *кормитель*, *визернити* та ін. – усього 12 одиниць. Якби було опубліковано решту томів цієї лексикографічної праці, то, можливо, слів, від яких довелося відмовитися, було б ще більше.

У міжвоєнні десятиліття у словниковому складі української мови відбувалися значні зміни, зафіксувати які намагалися автори вище згаданих словників. Проте масштабна колективна лексикографічна праця, яка б якнайповніше охопила активний словник того періоду, в українській мові відсутня. Тому для лексикологічного аналізу новотворів неокласиків залучалися також деякі словники української мови другої половини ХХ ст., після звірки з якими зі списку авторських інновацій було виключено ще більше десятка одиниць, напр.: *гадючитися*, *горбатіти* (МАС); *безчасся*, *відмет*, *зішестя*, *утішитель*, *суголосно* та ін. – усього 12 одиниць (УРС).

Отже, поглиблений лексикографічний аналіз дає несподівані і цікаві результати, тому, на нашу думку, є дуже важливим. Проте словники не завжди допомагають визначити статус нових або „невідомих” лексичних одиниць.

Деякі з виявлених слів, які не зафіксовані у проаналізованих лексикографічних працях, неодноразово уживаються автором, або й кількома поетами, у різних контекстах, напр.: *льодівець* (*льодовець*) у значенні „гірська вершина, вкрита льодом”: „*Ви, сині льодовці, гранітні верховини...*”, „...*льодовців сліпучо-синя шата...*” (М. Зеров), „...*льодівці гірські нам, як намисто, блискотіли*” (Ю. Клен); або *приклонник*, що відповідає узуальному *прихильник*: „...*Друзі традицій, / Приклонники темпів чумацьких...*” (М. Рильський), „...*муза за любов до хисту оцього/ простить і виправдить приклонника свого*” (М. Драй-Хмара). Така частотність насторожує і спонукає до подальших пошуків, які зрідка дають результати. Наприклад, М. Зеров кілька разів уживає слово *первень* у значенні „складова частка чогось; елемент”: „...*вітер складається з первнів, / Тільки не сприйманих оком...*”, „...*розпавшись на первні...*”. О. Жижома у додатку до свого дисертаційного

дослідження фіксує слово *первень* як авторський новотвір Яра Славутича, щоправда з'ясувати його значення нам не вдалося, оскільки авторка не подає навіть мінімального контексту до описуваної одиниці [3: 227]. Після безрезультатних лексикографічних звірок лексему *первень* було виявлено у навчальному посібнику Л. Кравець „Стилістика української мови: Практикум”. Авторка наводить його серед низки термінів, які у різний час функціонували в українській мові: *первень* (заст.) – *елемент* (суч.) [8: 104]. Дещо пізніше ця лексична одиниця була засвідчена й у „Великому зведеному орфографічному словнику української мови”. Тому вважаємо, що аналізоване слово є не індивідуально-авторським новотвором, а поетичною інтерпретацією терміна.

Ще однією проблемою для лексикографічного опису авторських новотворів є кваліфікація слів, які можуть бути діалектними. Г. Колесник у коментарях до словника новотворів П. Тичини слушно зауважує: „Часто буває важко з певною достовірністю встановити, чи ...слово поет створив сам, а чи воно було почуте і запозичене ним із народних уст” [4: 197]. До того ж навряд чи можливо зафіксувати усі діалектизми навіть у спеціальних словниках місцевих говірок. Наприклад, у доробку М. Драй-Хмари помічено прикметник *неповздержливий*, який не засвідчений у жодному з опрацьованих словників загальноновживаної та територіально обмеженої лексики. Але у колективній праці „Лексика поетичних творів І. Франка” виявлено прислівник *неповздержливо* [9: 142], а у „Практичному словнику синонімів української мови” С. Караванського – іменник *повздержливість* з позначкою „слово галицького варіанту”, який є синонімом до лексики *стриманість* [ПСС: 413]. Наведені факти не дають однозначної відповіді на питання: чи є прикметник М. Драй-Хмари *неповздержливий* авторською модифікацією діалектних слів, чи – прямим запозиченням з народної мови.

Як уже зазначалося, при відборі індивідуально-авторських новотворів враховувалася їхня відсутність у лексикографічних працях ХХ ст. Відомо, що найбільше академічне видання цього періоду – 11-томний „Словник української мови” (К., 1970–1980) – нараховує близько 134 тисяч лексем. На початку

ХХІ ст. з'являються лексикографічні праці, у яких словниковий склад української мови розширюється до більше як 200 тисяч одиниць [ВЗОС, ВТС]. Деякі зі слів, виявлених у доробку неокласиків, які за сукупністю кількох критеріїв ми визначаємо як авторські інновації, теж засвідчені у цих нових лексикографічних виданнях. Це слова: *деструктор*, *млисто* (М. Рильський); *пошматованість*, *розтріск*, *смочок* (Ю. Клен); *причарування* (П. Филипович). Переважно вони утворені за продуктивними у сучасній українській мові типами і без порушення дериваційних законів мови. І хоча подібні новотвори багатьма мовознавцями кваліфікуються як потенційні слова, саме рука котрогось із поетів покликала аналізовані інновації до життя. Тому не беззастережно, але можна говорити про поступове входження окремих новотворів неокласиків до загальнономовного словника. І можливо з часом, після звірок зі словниками індивідуально-авторських новотворів багатьох письменників і поетів, можна буде визначити конкретний внесок київських неокласиків у розвиток лексичного складу української літературної мови, у якому знайшли своє місце колись авторські новотвори *мрія*, *страдниця* (М. Старицький), *чинник*, *поступовий* (І. Франко), *стосунок* (І. Нечуй-Левицький), *юнка* (П. Тичина).

Для можливого подальшого розв'язання зазначених вище проблем, зокрема і щодо перспектив входження авторських слів до складу загальноновживаної лексики, необхідним є створення словника індивідуально-авторських новотворів неокласиків.

Стаття майбутнього словника міститиме такі обов'язкові компоненти: реєстрове слово у початковій формі; його частиномовна належність (у іменниках вказуватиметься число і рід); контекст, необхідний для розкриття значення новотвору. Реєстрові слова подаватимуться за алфавітом. Вказуватиметься також час появи новотвору, якщо він уживається в поезіях, датованих автором. Хронологічна довідка позначатиметься знаком # і буде подаватися після умовного позначення джерела ілюстративного матеріалу. Окремі словникові статті міститимуть порівняння інновацій неокласиків із загальноновживаними лексемами або новотворами інших поетів. Наведемо деякі приклади з майбутнього

„Словника індивідуально-авторських новотворів”:

Перекладчик, ім., одн., ч.р., І йдуть туди: новий поет, / І вчені любомудрі жени, / І перекладчик навіжений, / І перетончений естет. (МЗ1: 73#1920); пор. з узуальним: **перекладач**.

Бадьоро-супокійний, прикм., І серед літа вітру спів, / Такий бадьоро-супокійний, / Нагадує про щастя снів, / Про день сновійний. (МР1: 111#1918).

Перекрочити, дієсл., І знову вийшли в той широкий двір ми, / що перекрочили, йдучи сюди. (ЮК: 205).

Розливотуго, присл., Розливотуго / ніколи серця човен / не плив на буйний твій простір: / він тільки знав / спокійне, / тихе / плесо. (МД: 149).

Отже, укладання словників індивідуально-авторських новотворів є необхідним і перспективним завданням. Вони стануть у нагоді науковцям, студентам, школярам і усім, хто цікавиться творчою спадщиною українських поетів, любить і шанує рідне слово.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вокальчук Г.М. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / За ред. А.П. Грищенка: Монографія. – Рівне: Перспектива, 2004. – 524 с.

2. Вокальчук Г.М. „Я – беззразковості поет” (Словотворчість Михайля Семенка): Монографія. – Рівне: Перспектива, 2006. – 201 с.

3. Жижома О.О. Індивідуально-авторські новотвори у поетичному дискурсі 80-90-х років ХХ століття: Дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2003. – 242 с.

4. „З’являються нові слова у мові” / Упор. Г.М. Колесник // Тичина П. Квітни, мово наша рідна! – К., 1971. – С. 95–200.

5. Калетнік А.А. Лінгвістичний статус неологізмів у неокласичному тексті: Дис. ... канд. філол. наук. – К., 2008. – 206 с.

6. Колоїз Ж.В. Тлумачно-словотвірний словник окказіоналізмів. – Кривий Ріг, 2003.

7. Колоїз Ж.В. Українська окказіональна деривація. – Кривий Ріг, 2007. – 310 с.

8. Кравець Л. Стилїстика української мови: Практикум: Навч. посіб./ За ред. Л.І. Мацько. – К.: Вища шк., 2004. – 199 с.

9. Лексика поетичних творів Івана Франка. Методичні вказівки з розвитку лексики/ Укл. І.І. Ковалик, І.І. Ощипко, Л.М. Полюга. – Львів: ЛДУ, 1990. – 264 с.

10. Лопатин В.В. Рождение слова: Неологизмы и окказиональные образования. – М.: Наука, 1973. – 150 с.

11. Нелюба А., Нелюба С. Лексико-словотвірні інновації (2004-2006): Словник. – Х.: Майдан, 2007. – 144 с.

12. Пустовіт Л.О. Словник української поезії другої половини ХХ століття (семантико-функціональний аспект): Автореф. дис. ... доктора філол. наук. – К., 1993. – 37 с.

СЛОВНИКИ

БН – Білецький-Носенко П.П. Словник української мови. – К., 1966.

ВЗОС – Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики/ Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2003. – 896 с.

ВТС – Великий тлумачний словник сучасної української мови/ Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2004. – 1426 с.

ГПС – Голоскевич Г. Правописний словник. – Львів: Лілея, 1994. – 460 с.

ІЕС – Іларіон (митрополит). Етимологічно-семантичний словник української мови: У 4 т. – Вінніпег: Волинь, 1979-1994.

ПСС – Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. – Львів: Бак, 2008. – 512 с.

УРС – Українсько-російський словник: У 6 т. – К., 1953–1962.

СУМЯ – Яворницький Д.І. Словник української мови. – Т.1. А-К. – Катеринослав: Слово, 1920. – 412 с.

МАС – Яценко І.Т. Морфемний аналіз: Словник-довідник: У 2 т. – К.: Вища школа, 1981.

РЕЗЮМЕ

В статтє анализируются сложные случаи лексикографического описания окказиональных слов, обосновывается

необхідність створення словаря індивідуально-авторських новообразованих киевських неокласиків.

УДК 81'373:82–1(77)

Ольга ТИМОЧКО

СЛОВНИК АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ У ПОЕЗІЇ ГРИЦЬКА ЧУБАЯ

У статті аналізуються індивідуально-авторські виражальні засоби, новотвори, подано їх лексикографічний опис.

Ключові слова: лексичні новотвори, словник авторських неологізмів.

Мова поезії завжди говорить саме за себе. Головною одиницею побудови тут є слово, яке необхідне митцю для того, щоб втілити в образи свої думки та почуття. Емоційні елементи поезії дозволяють їй впливати на розум та серце там, де раціональні засоби не можуть зреалізувати естетичні потреби людини. Слово в поезії, як правило, несе більше семантичне та емоційне навантаження, ніж, наприклад, в прозі. Мовленнєве поетична творчість передусім пов'язана з добором лексичних одиниць, з особливостями їх функціонування у контексті, смисловою насиченістю слова. Мова – динамічна система, яка постійно оновлюється, розвивається. Найбільша її динамічність відображається у мовленні художньої літератури, що має невичерпні можливості поповнювати словниковий склад літературної мови. Саме тут поезія має особливе право на нові слова. Поповнення лексики відбувається постійно, це один із виявів життя мови.

На сучасному етапі розвитку лінгвостилістики великої уваги приділяється дослідженню мовотворчості письменників, а саме індивідуально-авторським виражальним засобам тих митців, творчість яких була штучно вилучена з літературного процесу. Проте аналіз системної організації індивідуально-авторських лексичних новотворів є неповним без їх лексикографічного опису. Так у 70-і роки здійснюються перші такі спроби: Колесник Г.М. укладає словник авторських неологізмів П. Тичини, до якого було включено понад 600 одиниць („З'являються нові слова у мові” // Тичина П. Квітні, мово наша рідна! (Київ, 1971). Останнім часом з'являються лексикографічні джерела, у яких фіксуються неологізми сучасної української мови: Мазурик Д. Нове в українській лексиці. Словник-довідник. – Львів, 2002; Віняр Г., Шпачук Л. Словник новотворів української мови кінця ХХ століття. Вип. 2. – Кривий Ріг, 2002. На думку Вокальчук Г.М. є необхідним створення словників

авторських неологізмів видатних українських письменників і – надалі – загального словника авторських неологізмів в українській літературі ХХ століття, що на сучасному етапі є актуальним завданням вітчизняної поетичної лексикографії, її розвитку і вдосконалення [1, 43]. Першим кроком є спроба Вокальчук Г.М. створення словника такого типу „Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття”. У своїй праці мовознавець висвітлює актуальні проблеми теорії okazionalnosti, що опрацьовуються на сучасному етапі розвитку мовознавчої науки; з'ясовує лінгвістичну природу індивідуально-авторського слова; аналізує основні етапи в історії дослідження неологічної лексики в українському мовознавстві; визначає теоретичні засади лексикографічного опису авторських лексичних новотворів; укладає короткий словник індивідуально-авторських лексичних новотворів.

Нашим завданням було дослідити та проаналізувати авторські неологізми Грицька Чубая, створити персональний словник авторських новотворів поета.

Свого часу Грицько Чубай був центром мистецького життя у Львові, за недовгий свій фатальний тридцятирічний вік поет спромігся не тільки створити цікавий літературний доробок і стати помітним в історії української поезії ХХ століття, але й лишити за собою чіткий слід людини та особистості, промінь від якої, як від згаслої зірки, ще довго йтиме крізь час і простір до людського загалу.

До недавнього часу проводилось мало наукових розвідок про життя та творчість Грицька Чубая. Особливо цінною при дослідженні творчості поета виявилась монографія Кравця Д.В. „Чубай з роду Гетьманів”. На даному етапі ця книга є найповнішим дослідженням життя та творчості Грицька Чубая в контексті суспільно-політичного та духовно-естетичного життя 60 – 80-х років ХХ століття.

ЗМІСТ

Розділ I. Актуальні проблеми синтаксису.....	3
Шульжук К.Ф. Проблема моделювання складного речення	3
Шкарбан Т.М. Часові параметри предикативних одиниць у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	9
Давнюк С.В. Особливості використання засобів зв'язку у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю	12
Щербачук Н.П. Функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні	16
Шульжук Н.В. Фразеологізовані конструкції у структурі складного речення діалогічного мовлення.....	21
Ричагівська Ю.Є. Стилїстична багатозначність складних безсполучникових конструкцій у поетичному мовленні.....	25
Парфенюк Л.А. Словосполучення як будівельний матеріал для речення в сучасній малій прозі.....	28
Розділ II. Проблеми морфології та історії граматичних форм у слов'янських мовах.....	32
Мединська Н.М. Семантична диференціація прикметникової ознаки.....	32
Мандрик Н.В. Розвиток граматичної думки в Україні XIV–XVII ст	37
Кашуба Н.П. Варіативне керування дієслів родовим та знахідним відмінками в сучасній словацькій мові	41
Розділ III. Актуальні проблеми лексикології, лексикографії, діалектології, термінознавства.....	46
Вокальчук Г.М., Максимчук В.В. Семантичні особливості авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини.....	46
Гаврилюк Н.В. Лексикографічне опрацювання індивідуально-авторських новотворів (на матеріалі інновацій неокласиків).....	50
Тимочко О.Б. Словник авторських новотворів у поезії Грицька Чубая.....	54
Адах Н.А. Прикметникові новотвори у словнику Василя Барки	57
Кірілкова Н.В. Діалектна фразеологія Рівненщини	61
Войцешук Л.А. Афористичні вислови в мові української класичної драматургії.....	63
Совтис Н.М. Польські письменники XVI–XIX ст. з етнічних українських територій і їх роль у збагаченні словникового складу польської мови за рахунок українізмів	66
Степанова О.І. Метафора у сфері сучасної терміносистеми.....	72
Жирик О.А. Модифікація семантичної структури стилїстично транспонованих термінологічних одиниць.....	75
Павлова О.І. Музична терміносистема як об'єкт зіставних досліджень.....	81
Розділ IV. Актуальні проблеми лінгвістики тексту, зіставного мовознавства	89
Деменчук О.В. Методологія лінгвістики чуттєвого сприйняття: гносеологічні передумови експерієнціальної номінації.....	89
Сербїна Т.Г. Модифікація логоепїстем у газетних текстах	92
Потапчук С.С. Реалізація якісних ознак моральної чистоти в паремійних одиницях англїйської та української мов	96
Чеберяк А.М. Жанрово-стильові особливості відкритого листа.....	101
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	108
Лещенко Г.П. Основні складові комунікативної методики роботи з текстом.....	108
Свірчук Т.І. Поняття компетентності та компетенції у працях сучасних педагогів та лінгводидактів	115
Крижанська О.М. Шляхи виховання та формування україномовної особистості	122
Антончук О.М. Аналіз дисертаційних досліджень із методики навчання орфографії.....	127

Мельник Л.Л. Мовленнєва компетенція студентів-філологів I курсу в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання	131
Олексієвець Л.С. Особливості використання лексичних одиниць у діловому мовленні.....	135
Кузьмич О.О. До проблеми вивчення складносурядних речень.....	139
Мушировська Н.В. Теоретичні засади формування вмінь сприймати усне і писемне мовлення.....	142
Бобрикова Ю.В. Формування поетичної культури як джерело засвоєння високих форм мовлення старшокласників	147
Вокальчук Є.Л. Актуальні проблеми культури мови в українському спортивному теледискурсі	152
Гетманчук Н.О. Комплексне вивчення прийменника як засіб формування мовно-мовленнєвої особистості студента	156
Шевчук Т.Б. Вивчення формально-семантичних відношень між твірною і похідною основами у ВНЗ	165

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології.
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XVI

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору 14.10.2008. Підписано до друку 29.05.2008.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови